

«Η ιπτάμενη σκάφη»

Στο μάθημα αυτό θα μιλήσουμε για :

α) Την κατασκευή μιας εικονογραφημένης ιστορίας

β) τη μετατροπή του ευθύ λόγου σε πλάγιο

Λίγα λόγια για το κείμενο

Στην εικονογραφημένη αυτή ιστοριούλα από τη σειρά *Φρουτοπία* του Ευγένιου Τριβιζά πρωταγωνιστής είναι ένας δημοσιογράφος, ο Πίκος Απίκος, στον οποίο ο διευθυντής της εφημερίδας, όπου εργάζεται αναθέτει μια εργασία : να πάει στη Φρουτοπία ως ανταποκριτής, για να κάνει ρεπορτάζ με την ευκαιρία της συμπλήρωσης ενός χρόνου από τότε που τα φρούτα και τα λαχανικά νίκησαν τους μάβηδες και κήρυξαν την ανεξαρτησία τους.

Στο άκουσμα της αποστολής του ο Πίκος Απίκος α-
ντδρά, γιατί δεν έχει χρήματα για το εισιτήριο του ταξιδιού. Ο διευθυντής του όμως έχει έ-
τοιμη τη λύση: του δίνει μια «αεροσκάφη», μια απλή μεταλλική σκάφη στην οποία προσθέ-
τει έναν ανεμιστήρα που λειτουργεί με μπαταρίες. Ο Πίκος Απίκος, λοιπόν, «απογειώνεται»
για τη Φρουτοπία. ενώ ο διευθυντής, που τον παρακολουθεί καθώς απομακρύνεται στον
ουρανό, θυμάται ξαφνικά πως δεν του έδωσε άλλες μπαταρίες για να αλλάξει τις παλιές αν
εξαντληθούν. Έτσι όλοι αναρωτιόμαστε τι να έγινε στη συνέχεια.

Είδος κειμένου: εικονογρα-
φημένη αφήγηση

Κύριο Θέμα: Οι συνθήκες
κάτω από τις οποίες εργά-
ζονται οι ρεπόρτερ, δοσμέ-
νες με ιδιαίτερα χιουμορι-
στικό τρόπο μέσα από μια
εικονογραφημένη ιστορία
της σειράς *Φρουτοπία*.

Γραμματική

Μετατροπή του ευθύ λόγου σε πλάγιο

Ευθύς και πλάγιος λόγος

Ευθύς ονομάζεται ο λόγος κατά τον οποίο τα λόγια κάποιου μεταδίδονται αυτούσια με
άμεσο τρόπο, δηλαδή όπως ακριβώς τα είπε.

π.χ. - *Πού πήγες μετά το σχολείο;*

- *Πήγα στο σπίτι του Κώστα.*

Πλάγιος ονομάζεται ο λόγος κατά τον οποίο τα λόγια κάποιου μεταδίδονται με έμμεσο
τρόπο, δηλαδή όχι όπως ακριβώς τα είπε, αλλά κάπως αλλαγμένα, π.χ. *Τον ρώτησε πού*

πήγε μετά το σχολείο κι εκείνος της απάντησε πως πήγε στο σπίτι του Κώστα.

Μετατροπή του ευθύ λόγου σε πλάγιο : Όταν μας ζητείται να μετατρέψουμε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, πρέπει να προσέξουμε κάποιες αλλαγές που αφορούν:

α) **τα πρόσωπα που μιλούν**, τα οποία πρέπει να δηλώνονται είτε με το όνομά τους είτε με κάποια αντωνυμία είτε με μια ιδιότητά τους (π.χ. ο αδελφός, η κυρία, ο δάσκαλος κ.λπ.) π.χ.

Ευθύς λόγος	Πλάγιος λόγος
- Πότε θα φύγεις ; - Θα φύγω αύριο.	Η Μαρία ρώτησε τον αδελφό της πότε θα φύγει κι εκείνος της είπε πως θα φύγει αύριο.

β) **τα ρήματα που χρειάζεται να χρησιμοποιήσουμε**, αν δε μας δίνονται, για να εισαγάγουμε τον πλάγιο λόγο. Τα ρήματα που χρησιμοποιούνται συνήθως σε μια τέτοια περίπτωση είναι τα λέω, υποστηρίζω, αναφέρω, ρωτώ, απαντώ, διατάζω, παρακαλώ, ζητώ κ.ά. π.χ.

Ευθύς λόγος	Πλάγιος λόγος
- Θα έρθεις μαζί μου; - Δεν ξέρω ακόμη.	Τον ρώτησε αν θα έρθει μαζί της κι εκείνος απάντησε πως δεν ήξερε ακόμη.

γ) **τα πρόσωπα των ρημάτων** (κατά κανόνα αλλάζουν και μπαίνουν στο τρίτο ενικό ή πληθυντικό, ανάλογα, πρόσωπο) και τις αντωνυμίες· π.χ.

Ευθύς λόγος	Πλάγιος λόγος
- Εγώ δε θέλω να έρθω.	Είπε ότι αυτή δε θέλει να έρθει.

δ) **Το είδος των προτάσεων :**

Ευθύς λόγος	Πλάγιος λόγος
Κύρια /ανεξάρτητη πρόταση με οριστική π.χ. Θα γυρίσω γρήγορα.	Δευτερεύουσα /εξαρτημένη πρόταση που εισάγεται με τα ότι, πως (ειδική) π.χ. Είπε ότι θα γυρίσει γρήγορα.

Κύρια /ανεξάρτητη πρόταση με υποτακτική π.χ. Ας καθίσουμε.	Δευτερεύουσα /εξαρτημένη πρόταση που εισάγεται με το να (βουλητική) π.χ. Μου ζήτησε να καθίσουμε .
Κύρια /ανεξάρτητη πρόταση με προστακτική π.χ. <i>Κλείσε το φως</i> .	Δευτερεύουσα/εξαρτημένη πρόταση που εισάγεται με το να (βουλητική) π.χ. Μου ζήτησε να κλείσω το φως .
Κύρια /ανεξάρτητη ερωτηματική πρόταση με οριστική ή υποτακτική π.χ. Ποιος ήρθε:	Δευτερεύουσα/εξαρτημένη ερωτηματική πρόταση (πλάγια ερωτηματική) με οριστική ή υποτακτική αντίστοιχα π.χ. Με ρώτησε ποιος ήρθε .
Δευτερεύουσα /εξαρτημένη πρόταση π.χ. Δε θέλει να έρθει .	Δευτερεύουσα/εξαρτημένη πρόταση ίδιου είδους π.χ. Λέει πως δε θέλει να έρθει .

Ορισμένες επιπλέον αλλαγές

Κατά τη μετατροπή του ευθύ λόγου σε πλάγιο, μπορεί επίσης να υπάρξουν αλλαγές και στους χρόνους των ρημάτων ή σε τοπικά ή χρονικά επιρρήματα, ανάλογα **με** το νόημα π.χ.

Ευθύς λόγος	Πλάγιος λόγος
- «Πού πήγες;» με ρώτησε.	Με ρώτησε πού πήγα , ή Με ρώτησε πού είχα πάει
- «Φύγε από δω τώρα».	Του ζήτησε να φύγει από κει εκείνη τη στιγμή .

Παραγωγή γραπτού λόγου

Κατασκευή εικονογραφημένης ιστορίας

Για να κατασκευάσουμε μια εικονογραφημένη ιστορία, μια ιστορία δηλαδή που εξελίσσεται μέσα από εικόνες:

- επιλέγουμε την υπόθεση (το σενάριο) της ιστορίας.
- χωρίζουμε την υπόθεση σε ξεχωριστές σκηνές.
- σχεδιάζουμε εικόνες που θα αποδίδουν το περιεχόμενο κάθε σκηνής. Στις εικόνες αυτές σχεδιάζουμε με απλές σχετικά γραμμές τον χώρο (κτίρια, έπιπλα, αντικεί-

μενα) και τα πρόσωπα που λαμβάνουν μέρος, φροντίζοντας την απόδοση των κινήσεων και των εκφράσεων του προσώπου τους, ώστε να φανερώνονται τα συναισθήματα και η διάθεσή τους στον αναγνώστη.

- γράφουμε τους διαλόγους των προσώπων κάθε σκηνής μέσα σε «συννεφάκια»-πλαίσια. Στα κείμενα των διαλόγων ο λόγος πρέπει να είναι προφορικός, απλός και εύθυμος, ενώ καλό είναι να χρησιμοποιήσουμε διάφορα σημεία στίξης (ερωτηματικό, θαυμαστικό, αποσιωπητικά κ.ά.) για να αποδώσουμε πιο έντονα τα συναισθήματα, τις σκέψεις και τη διάθεση των προσώπων.